

ПОВОДОМ ПОЕЗИЈЕ КОЈА РАЂА ЗАЈЕДНИЦЕ

(Владимир Б. Перић: *Еџиге оџ. 4*, Кораџи, Крагујевац, 2021)

Уколико би се трагало за нултом тачком певања Владимира Б. Перића, у пређашњој збирци *Елиџе* (Крагујевац, 2015), те у његовој новој песничкој књизи *Еџиге оџ. 4*, објављеној поткрај 2021. године у крагујевачким „Кораџима“, она би се можда могла пронаћи у једном од кључних места Перићеве поетике: у *жељи за заједницом*. Заједница, која се у овом певању разлистава ка породици и ка пријатељству, није за Перића тек песнички мотив, тема, идеја, језички конструкт, већ апокалиптични залог постојања субјекта као таквог, пресудно место генерисања, настајања самог живота. Стих из Етиде бр. 25: „Изгубили смо једнину да бисмо поново задобили двојину“ исказује гранично искуство Перићевог певања: субјект се непрестано губи у апсолутној самоћи и непрестано жели апсолутну заједницу љубави, у којој би пронашао и осигурао сопствени идентитет.

Еџиге оџ. 4 – песничка збирка од укупно 44 прозаиде и завршног „У кључа“, својеврсног каталога музичких нумера и музичког кључа којим се започиње читање – уједно су и срж датих заједница и њихова опна, једно и мембрана – место рађања, као и место њихових крајева. Није хипербола рећи да су *Еџиге оџ. 4 айсолуџина књиџа о заједниџиџву*, или, још прецизније, *књиџа о айсолуџином заједниџиџву*. Ова књиџа жели такав свет, Перић жели такав свет, унутрашњи гласови Перићевог певања желе такав свет: „И поново смо сви заједно иако само ја знам да овај тренутак вреди безброј животних момената. А не могу ништа рећи, од себе сакрити бол. Могу викати, могу плакати, могу јечати, онако како се дозива мајка, она која осећа, она која зна. И довољан је само додир, мекан, топао, утешан – да знам да све изнова креће. Други круг“ („Етида 1“).

Те књижевне заједнице, књижевне породице, књижевна пријатељства рађају се у литератури, настају у људима окупљеним око литературе, те је за Перића граница између *џосџојања у књиџи* и *џосџојања изван књиџе* потпуно непостојећа.

Наивно бисмо тврдили да Перић има своју породицу, своје пријатеље, своју заједницу изван ове књиџе – он их има само зато што ова песничка књиџа постоји, само зато што их је у њој створио или их кроз њу открио. Како је у *Елиџама* Перић песнички уланчавао године и кључне моменте свог живота, услед чега се за ту књиџу може рећи да је посредни својеврсна *bildungs-џесма*, тако *Еџиге оџ. 4*, у одређеном смислу задржавајући префикс *bildungs-*, сведоче одређену дисторзију времена, простора и заједница Перићевог живота. Време, заједно с простором, постаје алтермодернистички вијаторизовано – временске и просторне равни сведоче њихову потпуну измештеност и преклапање. Тако се слике из најранијег песничког детињства мешају са сликама из детињства његове деце, фигуре песничких родитеља мешају се с фигуром песника

као родитеља, тренуци песниковог одрастања вијаторизују се кроз слике одрастања његове деце, итд. Међутим, Перићева збирка далеко је од било ког облика исповедне поезије – иако у њој има и исповедног, личног, интимног – далеко је од било ког облика поетизоване аутобиографије. Иако је утисак такав да ова песничка књига себе гради над понорима песниковог живота, она ипак постаје оквир сагледавања самог живота. Перић у свом песништву истражује најинтимније просторе додиривања певања и живота, те је дубински загледан у оне животне тренутке који се извијају у песму. Сваки животни моменат који није песнички ембрион, који у себи нема потенцијал да се роди као песма, за Перића је страхан, ружан, страхотан – „али је жежење право као и бес и плач у мраку рапсодију у зеленом и живим и мислим овај дивни апсурд треба упесмити не упрозити не задрамити“ („Етида 27“). Живот јесте живот једино захваљујући могућности да се може „упесмити“, преобразити у поезију, те је у том смислу поезија за Перића управо чување и одржавање живота као таквог, односно, *йевање йосйаје сйварарење живоџа*. Дати став поништава сваки облик Перићевог аутобиографског певања: поезија рађа самог песника, поезија рађа живот – поезија рађа заједнице.

Један од рефрена Перићевих етида јесте и *сйрах ог самоће*: „где је љубав?... где су сви?... зашто мрак?... што сам сâм?“ („Етида 6“), односно, „дан је и школски метеж а ја сам сâм“ („Етида 7“). Певајући глас Перићеве збирке не жели да напусти живот, већ да се вине „бициклом у висине“ и спасе „од грубости, свакидашње нарастајуће вршњачке дисхармоније“ („Етида 9“), да се спасе „солистичког ковитлаца ега“ („Етида 11“).

Жеља за кретањем у висину често се у Перићевом певању премече у бесомучну, тешку, мучну кретњу простором. Певајући глас Перићеве збирке, чиме се одржава поетска паралела са претходном збирком *Елиџе*, обликује се као алтермодернистички *hoto viator*, при чему је номадизам овог певајућег гласа двострук.

С једне стране, можемо говорити о спољашњем покрету: од књижевности до музике и натраг, од човека као бића заједнице до човека као невидљиве бројке капиталистичког система..., по музејима, холовима, факултетима..., по градовима Италија, Даблину, Шапцу („Етида 8“), Крагујевцу, Новом де Саду („Етида 20“), Лондону, Бристолу, Њујорку, Лос Анђелесу („Етида 18“), улицама Војводе Мишића 40, Војводе Бране 9, Сремској 7, Авде Карабеговића 12 („Етида 5“), Таковској („Етида 16“). Дата развијена топонимија Перићевог певања оцртава немогућност усредсређености живота на једну тачку, те алтермодернистичку острвску концепцију постојања. Како завичај постаје немогуће искуство и „путовао сам тако у завичај, проживљавајући тужну спознају да су повраци неминовни и вечни“ („Етида 43“), тако Перићев певајући глас мења природу сопственог номадизма: он отвара унутрашње просторе свог бића: „Ми смо имигранти, дубоко у унутрашњем егзилу и није нас брига хоће ли бити сутра, ни да ли је ноћ заменила дан“ („Етида 14“). У дубини датог бића, тамо где се додирују ноћ и дан, где се дотиче црна линија прецртавања живота, црна линија непостојања с почетном тачком новог круга – у тој тангенти Перић уводи други централни моменат своје збирке, музику. Спољашња усамљеност силази, дакле, у дубину Перићевог песничког бића, одакле проговора глас саме музике, те док субјект постаје све усамљенији и „породица је све даље и даље – породица је тако далеко! Душа се сели – номадизам зове!“ („Етида 13“), јавља се музика, која „те води и кад знаш да си сâм, потпуно сâм, посебно тад!“ („Етида 13“).

У том смислу, смрт се у Перићевом песничком свету изједначава са стихом „музика је утихнула“, када се појављују „сабласти збуњености, закочености, несигурности“ („Етида 15“). Музика у Перићевом песничком граду постаје основни елемент градње, основни елемент око ког се ствара заједница, она постаје дивинизовани дародавалац живота: „Прсти су ми миловали дебелу жицу у високим позицијама док си за клавиром седела ти. Размењивали смо погледе преко рамена и сањали заједно Брухов концерт у g-moll-у за виолину и оркестар. Рекла си: путоваћемо, музицираћемо, заједно ћемо се поклонити свима! Ти си мени била поклон какав само музика може дати: нежан а јак, дубоки зрак, мој први doppelgänger, заједнички искорак у нашим партитурама живота – дует!“ („Етида 11“).

Музика, дакле, омогућава дует у животу и двојину у језику. Музика дарује сапутника, те „када је нагло наступио мрак – ти си ми била пријатељ“ („Етида 9“). Од Тетане-Весане, којој је збирка посвећена, беба, које су се оглашавале својим плачем и у *Елијсама*, породице, родитеља, колега, професора, до пријатеља с којима шета планином Гоч, музика је нашем песнику даровала могућност да запише следеће стихове: „Миле моје жене, моји светови од бисера, мимоза, светлих звонаца и звечки, сада знам да укоренењени у заједничко нам стабло, слободни од себе, од граница, пипке можемо пустити далеко и дубоко – безбедни од отровних жеља, фаустовске глади и снова који се сањају у једнини“ („Етида 36“). Ко познаје Перића – уколико је искорак у биографизам дозвољен – зна шта су „светови од бисера“, ко је „мимоза“; за оне који га не познају, посредни је песнички рецепт за превазилажење туге у животу, јер „звечка поскакује од среће, спаја покидане звуке, и ти сада слушај како бука одлази у ехо!“ („Етида 31“). Перићево песничко перо, ако се смемо послужити овим општим тропом, јесте управо та „звечка која поскакује од среће“. У том смислу, Перићевом песничком бићу, које осећа и живи срећу једне заједнице, потребно је да сагради кућу, песничку кућу, „белу дечију собу“ („Етида 44“), у којој ће сачувати дате моменте среће, јер „ово се сада дешава зато што се никад неће десити... Могући светови се урушавају у један а ја сам срећан, пресрећан... и зато живим за немирење; зато верујем у системске грешке, причу са безброј завршетака, у светле пукотине, у слободу на крају...“ („Етида 32“). Зато је потребна песничка кућа – што је збирка *Eiüige oü. 4* – која бележи, чува, памти тренутке среће, док с друге стране, на општијем нивоу, она представља песнички експеримент, којим се испитује хумани однос певања и живљења. Перићево певање уништава самоћу и рађа заједницу.